

BESZÁMOLÓ A 2019. OKTÓBER 2–3-AI III. SPORT ÉS INNOVÁCIÓ NEMZETKÖZI KONFERENCIÁRÓL, ANNAK 7. WORKSHOPJÁRÓL

1. A KONFERENCIÁRÓL

Harmadik alkalommal rendezték meg a Sport és Innováció Nemzetközi Konferenciát („Sportinno”). 2019. október 2–3-án, Budapesten a Testnevelési Egyetem (TE) volt a helyszíne. A TE új campusa első ízben adott otthont a szimpóziumnak, amelyet korábban mindkét-szer a Groupama Arénában tartottak meg. Az esemény – amelyen 16 külföldi országból közel 400 résztvevőt regisztráltak – számos külföldi egyetem és oktató érdeklődését is felkeltette, így érkeztek Albániából, Angliából, Ausztriából, az Egyesült Államokból, a Fülöp-szigetéről, Japánból, Máltáról, Portugáliából, Svájcól, Tajvanról, Ukrajnából és Vietnámból is.

A Sportinno 21 workshopon belül 105 előadást, valamint négy kerekasztal-beszélgetést számlált, amelyre már köszöntőjében prof. dr. h. c. Mocsai Lajos, a TE rektora is felhívta a figyelmet, aki az esemény forgatagát a sport sokszínűségéhez hasonlította. „A konferencia kiváló alkalmat teremt a magyar sport társadalmi, gazdasági és kulturális értékeinek, fejlesztési lehetőségeinek bemutatására is. Bízom benne, hogy a résztvevők számtalan szakmai ismerettel, valamint kapcsolattal gazdagodva, tehetségüket, képességeiket, tudásukat kibontakoztatják és azokat maguk, valamint a sport-társadalom javára eredményesen kamatoztatják” – folytatta Mocsai Lajos rektor.¹

A konferenciának a hazaiakkal együtt végül közel öt-száz hallgatója lett, így az elmúlt három év magyar sportéletének egyik fontos tudományos eseményévé vált.² A kétnapos nemzetközi tanácskozást megelőzően a TE vezetése külföldi intézményi partnereket és néhány diplomáciai testület képviselőit is fogadta.

„Kihívás és könnyebbség is volt a szervezésben, hogy ezúttal a TE campusán rendezhettük meg a konferenciát – mondta dr. Kádár Judit, a Testnevelési Egyetem nemzetközi (kapcsolatok) igazgatója. – A Nemzetközi Partnernapon számos delegációval tárgyalt az egyetem a meglévő partnerkapcsolatokról, illetve azok kapcsán a következő lépések megtervezéséről. Ezek a tárgyalások a konferencia első és második napján párhuzamosan folytatódtak, az osztrák és a kolumbiai nagykövet asszony személyesen vett részt az eseményen. A legnépesebb delegáció Albániából érkezett, s örömmel konstatáltuk, hogy új partnerek – például Ukrajnából, Svájc-

ból és Máltáról – is konstruktív megbeszéléseken vettek részt.”³

Az ülésezésen a legkorszerűbb eszközökről, módszerekről, kutatási eredményekről és lehetőségekről a sportszakemberek, sportolók, testnevelők, edzők és kutatók mellett a vállalati szféra is tájékozódhatott. Magyar és angol nyelvű szekciók keretében és a kiállítók révén megismerhetővé váltak a sportinnovációhoz kapcsolódó termékek és szolgáltatások is. A rendezvény az egyetem külföldi és magyar intézményi partnerei számára nemzetközi találkozási pontként is szolgált, lehetőséget teremtve a networkingre azok számára, akik fontosnak tartották és tartják az elméleti-tudományos és gyakorlati sportszakemberek, oktatók, edzők, valamint a vállalati szféra között kialakult párbeszédet és kölcsönös tapasztalatcserét.

A Sportinno szervezői a párhuzamosan futó, harmasával felosztott workshopokban az innovációval kapcsolatos témákat, az érdeklődő vállalati szervezeteket, sportszakembereket, oktatókat, edzőket és tudományos kutatókat várták, akik előadások, kerekasztal- és kötetlen beszélgetések formájában is bemutathatták ötleteiket és tapasztalataikat. Kiemelt hangsúlyt kapott a sporttal összefüggő életmód, a sport életminőség-javító szerepe, a primer prevenció, a teljesítménydiagnosztika, az informatika/digitális technika és analitika, valamint a dróntechnológia szerepe is a modern sportban.⁴

Dr. Szabó Tünde sportért felelős államtitkár szerint a III. Nemzetközi Sport és Innováció Konferencia sporttudományi megközelítéssel a jövőbe mutatva új és innovatív képet nyújtott a sport szemszögéből. „A sport azonban egy olyan dinamikusan fejlődő terület, ahol az, aki nem tart lépést a változásokkal és az újításokkal, nagyon gyorsan lemarad, és ez az eredményekben is megmutatkozik. Különösen igaz ez a versenysportra. Hagyományaink fontossága mellett a sportnak ugyanúgy része a legújabb trendek követése, emellett az új, saját megoldások alkalmazása, amelyek nagymértékben segíthetik a sportolókat, felkészítőiket és a hátteret adó intézményeket is.”⁵

³ Forrás: <https://tf.hu/hirek/3581-nagy-sikert-aratott-a-3-sport-es-innovacio-nemzetkozi-konferencia>.

⁴ Forrás: <https://tf.hu/sport-es-innovacio-konferencia>.

⁵ Forrás: <https://www.origo.hu/sport/egyeni/20191003-sport-es-innovacio-nemzetkozi-konferencia-szabo-tunde-interju.html>.

2. A KONFERENCIA 7. WORKSHOPJÁRÓL⁶

A 7. workshop a *Megújulás a sportjogban és a szabályozás új tendenciái* címet viselte, munkáját dr. Borbély Zoltán (PPKE) vezette és moderálta.

A workshop programját az alábbi előadások képezték:

- Dr. Sisa Krisztina, Pogácsás János: Saját nevelésű futballjátékosok értékelési és megjelenítési dilemmái az éves beszámolóban a hazai szabályozási környezetben,
- Dr. Szekeres Diána: Áldozatvédelem és áldozatsegítés új lehetőségei és kihívásai a sportban,
- Dr. Tóth Nikolett Ágnes: Innovatív sportrendészeti eszközök,
- Dr. Fejes Péter: Amikor a cérna elszakad: sportolók, sportszakemberek mint esetleges bünelkövetők a magyar büntetőjogban,
- Prof. dr. Sárközy Tamás: A sportvezetői felelősség az új Polgári Törvénykönyv után.

Az előadások sorát dr. Sisa Krisztina (TE, BGE) kezdte, aki szerzőtársa, Pogácsás János (MLSZ) nevében is a *Saját nevelésű futballjátékosok értékelési és megjelenítési dilemmái az éves beszámolóban a hazai szabályozási környezetben* című kutatást ismertette. A szerzők megkísérelték a szabályozás főbb gyenge pontjainak azonosítását, továbbá a játékosok közvetlen költségeit érintő értékelési, nyilvántartási rendszer továbbfejlesztésére is javaslatot tettek. Céljuk az volt, hogy a kontrolling sportszervezeteknél történő alkalmazásában rejlő lehetőségeket görcső alá vegyék és kiaknázzák a benne rejlő lehetőségeket.

Az előadó kiemelte, hogy Magyarországon a futballklubot üzemeltető gazdasági társaságok a saját nevelésű játékosaik nevelése során felmerült közvetlen költségeket nem jeleníthetik meg, azaz nem aktiválhatják eszközként. Tehát egy saját nevelésű, azaz kvázi saját előállítású játékos közvetlen költségei teljes mértékükben, azaz összegükben a felmerülés évének eredményét terhelik, ezáltal pedig jelentősen hozzájárulnak az adózás előtti veszteség realizálásához. E szabályozás olyan számviteli alapelvek sérelméhez vezet, mint a valódiság, összemérés vagy lényegesség elve, amelyeknek legkárosabb hatásaként nem teljesíti a megbízható és valós adat, illetve információszolgáltatási kötelezettséget a klubok éves beszámolója.

A hatályos, (akkor) fennálló törvényi előírások alapján nem lehetséges egyértelműen a saját nevelésű játékos játékjogot immateriális eszközként aktiválni, azonban nyilvánvaló az a tényállítás is, miszerint nem tükrözi a szervezet valós vagyoni helyzetét ennek következményeként a sportszervezetek mérlege sem. Az MLSZ által közreadott *Klublicenc Szabályzat* tartalmazza a minden első és másodosztályban indulási jogot kérő klub számára kötelezően betartandó előírásokat. E dokumentum világosan kimondja, hogy játékosok ezen közvetlen nevelési költségeinek aktiválása tilos. A szabályzat azt nem magyarázza meg egyértelműen és pontosan, hogy miért is tiltott a nevelési költségek aktiválása.

⁶ A beszámoló a konferencián elhangzott előadások mellett a konferencia absztraktkötetére is támaszkodik.

A szerzők elsődleges célként azt határozták meg, hogy el lehessen mozdulni a fenntartható, transzparens, üzleti alapú, az állami támogatásoktól kismértékben függő, önfenntartó futballsisztéma, illetve gazdálkodás irányába, melynek eszközeként költségalapú támogatási és azt megalapozó nyilvántartási rendszer kidolgozását tartják feltételnek. Mindamelllett az önköltségszámítás szabályozási kereteinek kijelölését, az önköltségszámítási séma és kalkulációs tételek meghatározását a saját nevelésű játékosok értékelése és értéknilyvántartása érdekében (központi standard alapján) szükségesnek látják.

A saját nevelésű utánpótlás-játékosok (amatőr versenyzők) beszámolóban történő megjeleníthetőségének lehetőségét a valósérték-alapú értékelés preferálása mellett tartják kivitelezhetőnek. Költséginformációs alrendszer kiépítésével válhat valóra a nevelés közvetlen költségeinek elkülönített nyilvántartása a számviteli információs rendszerben (SZIR). A saját nevelésű játékosok közvetlen költségeinek aktiválása az amatőr szakaszban mérlegen kívüli tételként, míg az utánpótlás-nevelés befejező szakaszában a „kész-profi játékos” aktualizált önköltségen számított értéke a vagyonyilvántartásba kerülhet be valósérték-alapú modellként (*Cash flow Generating Unit*, CGU). Egységes, integrált számviteli beszámoló (Integrated Financial Reporting) készítését, közzétételét javasolták.

Az UEFA szabályzatának (UEFA Club Licensing and Financial Fair Play Regulations, mely az IFRS, az International Financial Reporting Standards előírásain alapul) a VII. számú melléklet C) bekezdés b) pontja követi a Contro előírásokat, és magában foglalja azt, hogy a saját nevelésű játékos költségei nem aktiválhatók a mérlegben. Amennyiben pedig egy klub a költségek aktiválását mégis az előírásokkal ellentétesen alkalmazná, az UEFA súlyos büntetést szabhat ki, végső lehetőségként pedig akár ki is zárhatja az UEFA-kupa-sorozatokból az érintett klubot. A szerzők a lehetséges okok feltárására törekedtek.

Dr. Szekeres Diána (TE, BME GTK) Áldozatvédelem és áldozatsegítés új lehetőségei és kihívásai a sportban címmel tartotta meg előadását. A 2019/20-as tanév I. félévében fogadták el az áldozatsegítés-áldozatvédelem és a sport kapcsolódási pontjai megnevezésű tantárgyat, mesterszakos képzési követelmény szerint, nappali iskolarendszerű képzésben választható, ún. pilot tárgyként a Testnevelési Egyetemen a humán-kineziológus és rekreáció MSc képzésen részt vevő hallgatók részére.

Az előadó a gyakorlatban, korábban mint áldozatsegítő szakember, a munkája során elsajátított tudanyagot és a Magyar Rektori Konferencia ajánlását is figyelembe véve hozta létre a tantárgyat és szolt arról.⁷ A tantárgy megalkotásának és oktatásba történő bevezetésének célja elsődlegesen a tájékoztatásnyújtás, a témakör iránti érzékenyítés lehetőségének megteremtése és felsőoktatásba integrálása volt. Az elméleti kép-

⁷ Forrás: <https://jaszer.hu/hirek.php> és <http://bunmegelozes.info>.

zés során a fakultatív tárgyat felvevő hallgatók képet kaphattak és kaphatnak a potenciálisan veszélyeztetettekről (különleges bánásmódot igénylő sértettek, a gyermekek, fiatalok, szépkorúak sérelmére elkövetett bűncselekmények jellemzői) az áldozattá válás vonatkozásában, valamint arról, hogy az áldozattá válást hogyan lehet megelőzni, illetve ha valaki már áldozattá vált, hová fordulhat segítségért. Az áldozattá válást érintő lelki kérdésekkel is foglalkozik az elméleti rész. Kidomborította alapelvként a sporttevékenység végzésének folytatásával kapcsolatos jogszerűség alkalmazását és az azzal kapcsolatos tevékenységet végző személyek speciális áldozati jogi ismeretének elsajátítását. Az áldozatsegítés-áldozatvédelem fakultatív tárgya maga a jogszabályok, az ellenérdekű fél, a bírói döntések, a társadalom szellemének tiszteletét, a csapatszellemet és a lojalitást is támogatja, csakúgy, mint a sport. Hangsúlyozta, a sport maga fejleszti a szociális kompetenciát, hozzájárul a szabálykövető magatartás elsajátításához, az együttműködéshez, az odafigyeléshez, az alázathoz, és egyúttal lehetővé teszi a győzelem megélését is. Így a sport e fent említett tulajdonságai által is támogatja a következetességet, ekként működik közre a mindenki számára elérhető áldozatsegítő-áldozatvédő szabályháló megfelelő elsajátításában.

Cél a részt vevő hallgatók, majdani sportszakemberek és az eshetőlegesen érintettek számára széles körű tájékoztatást nyújtani az áldozattá válást jelentő kockázati tényezőkről, veszélyekről, valamint prevenció támogatását biztosítani. E támogatásokon túl az áldozatvédelem és áldozatsegítés hatályos intézményrendszeréről, a biztosított szolgáltatásokról szükséges a részletes hatásköri-illetékességi útmutatás, a helyreállító igazságszolgáltatás szellemiségében. A bűnmegelőzésnek és a sportnak létezik közös keretmetszete. A sport a bűnmegelőzésben egyfajta lehetőségként is funkcionál, hiszen közösségformáló ereje van. A sportot a hasznos szabadidő-eltöltés, valamint személyiségformáló hatása is képessé teszi a jogalkotói cél elérésére.

Az áldozattá válás megelőzése érdekében számtalan, a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács (NBT) által támogatott projekt valósulhatott meg. A híradásokban egyre gyakrabban hallhatók szexuális visszaélésekre, zaklatásokra, a „játék hevében kialakult” sporthoz kötődő bűncselekményekre és fogadási csalásokra utaló hírek. A tárgy is azt járja körül, hogy a bűncselekmény áldozattá váló személy milyen jogosultsággal rendelkezik, hogy kerülhet ki a sérelem okozta hátrányos helyzetből, legyen szó fizikai sérülésről, anyagi kárról vagy érzelmi megrázkódtatásról, hová fordulhat, milyen támogatást vehet igénybe.

Az oktatás kiemelt célja tehát a szükséges, azaz megfelelő kompetenciák, készségek kialakítása, azzal a céllal, hogy felismerhessék az áldozatokat, és így részükre iránymutatást tudjanak adni a szolgáltatórendszerhez történő hozzáféréshez. Ez pedig lehetővé teheti a társadalmi előítéletekkel kapcsolatos biztonságos fellépés lehetőségét, a segítő, támogató szemlélet kialakítását. Az áldozatokra fordított megfelelő figyelem, a velük kapcsolatos támogató bánásmód nélkülözhetetlen. Az

áldozat sokszor az áldozatsegítő beszélgetésen túl pszichológusi segítségnyújtást is igényelhet.

Az áldozatsegítés a modern büntetőpolitika része. Az állami büntetőpolitika feladata tehát a bűncselekmények széles értelemben vett következményeinek feldolgozása. A szakpolitika a bűncselekményeket elszervező, és emiatt veszélyeztetett életminőségbe, megrázkódtatásba, krízishelyzetbe került személyek esetében biztosítja a társadalmi, a morális és speciális körülmények fennállása esetén az anyagi sérelmek enyhítését is. Nem nélkülözhető a hozzá szorosan kapcsolódó bűnmegelőzés ismerete sem, amely közelebbről intézkedési sorozatot jelent azzal a céllal, hogy a bűnözés különböző szintjein lévő okok megszüntethetővé váljanak, vagy azok érvényesülése korlátozható lehessen. Eszközrendszerét tekintve: jogi és társadalmi eszközöket is tartalmaz, a bűn elkövetése vonatkozásában visszatartó hatást vált ki. A primer, azaz elsődleges bűnmegelőzés általánosságban arra hivatott, hogy azt akadályozza meg, hogy bárki is bűncselekményt kövessen el. A szekunder bűnmegelőzés vagy szekunder prevenció pedig azon körülmények befolyásolására helyezi a hangsúlyt, amelyek a potenciális tettet a bűncselekmény elkövetésétől visszatartathatják. A hangsúly a hallgatók által különösen értékelt prevención van, s bemutatást nyer a megfelelő normakövető magatartás. Idetartozik a sportoló sporttevékenysége során és azon kívül tanúsított jogkövető és etikus magatartása, s a jogszerű szurkolói magatartás is. A terület megismerése nem közvetít szegregációt, viszont csökkenti a csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket, amely a társadalmi felelősségvállalást is erősíti. Az oktatás eddigi tapasztalatainak és tréning-módszertanként történő megvalósulási lehetőségeinek összegzése is megtörtént.

Dr. Tóth Nikolett Ágnes (TE, NKE) *Innovatív sportrendészeti eszközök* című előadásában kifejtette, a biztonság az élet minden területén felértékelődött napjainkban, így annak szavatolása az állam, a társadalom és az egyének szintjén is egyre szerteágazóbb és nagyobb kihívást jelent. A legmodernebb vívmányok, innovációk, digitális alkalmazások biztosítása nélkül a védelmi funkciók ellátása manapság már elképzelhetetlen.

Az előadó kiemelte, a rend, a biztonság, a lakosság és a sportolók biztonságérzetének megteremtése, fenntartása és fejlesztése is az utóbbi évek jelentős kihívása, mivel a látványcsapat- és egyéni sportok csúcseseményei is tömegeseményekké váltak. Az élsport számos rendezvénye több tízezer embert mozgat meg már a sportesemény előtt, alatt és a rendezvényt követően is. A sportrendezvények nem nélkülözik a show-elemeket sem, így új biztonsági követelményeket támasztanak. A biztonság ún. „követő üzemmódban” van, hiszen a rendkívüli események, a terrorcselekmények a biztonság definíciójának folyamatos újragondolását eredményezik. Egyre többen jelennek meg a sporteseményeken, így a sportrendészet területe egyre inkább előtérbe helyeződik. Magyarország esetében azért is kiemeltebb jelentőségű területről van szó, mivel az infrastrukturális háttér viszonylag friss, több új stadion és sportlétesítmény épült fel. Sajnos a nézőszám elmarad

az átlagtól, ám egyre több telt házas mérkőzésen játszanak a csapatok, így még komolyabb rendészeti kérdéssé is válhat idővel a biztonság szavatolása.

A sportrendészet fogalom a közigazgatási jog rendszerében helyezkedik el, a sportigazgatás sajátos részeként, amely a sportjog közjogi és a közigazgatási jog különös szakigazgatási részének közös metszeteként funkcionál. A szűkebben értelmezhető terület szakrendészeti ként is egyértelműen definiálható, jogszabályok sora rendezi a sportrendészethez kötődő szabályozást, kiegészülve a sportági szakszövetségi szabályozásokkal, amelyek a sportrendészeti nyilvántartás vezetése és a sportrendezvények biztosítása során is iránymutatásul szolgálnak.⁸ Az állam a közbiztonság fenntartását, illetve helyreállítását köteles elsődleges feladatként biztosítani a sportrendezvényeken, illetve az azokhoz köthető helyszíneken is. A sportszervezetek szervezőként minden olyan intézkedést kötelesek megtenni vagy az illetékes hatóságnál kezdeményezni, amelyek a sportrendezvényen részt vevők személyi és vagyonbiztonságának megóvása, valamint a jogsértések megelőzése érdekében szükségesek. A rendezési feladatok jogszerű és szakszerű végrehajtása érdekében a szervező köteles rendező szervet megbízni az eseményen, amikor is szervező és az általa megbízott rendező felelőssége egyetemleges.

Az elméleti és a gyakorlati szakemberek feladata tehát jelentős. A sportrendezvények biztosításával összefüggő kérdések összetársadalmi, jogi, rendészeti és morális problémákat is felvetnek, ezért is szükséges, a probléma összetettsége folytán, hogy a digitális technológiákat szélesebb körben is alkalmazzák, emelte ki *Tóth Nikolett Ágnes*, aki (akkor még nem számolhatott azzal, hogy a COVID-19 vírus okozta járvány miatt a hazánkban idén megrendezni tervezett labdarúgó-Európa-bajnokságot a következő évre kell halasztani) arról is beszélt, milyen komoly biztonsági kihívás elé állítja egy labdarúgó-Európa-bajnokság megrendezése a sporteseményt közösen szervező, rendező országokat. Bemutatták a Puskás Ferenc Stadion digitális technológiai megoldásait, közelebbről pedig a kamera- és a beléptetőrendszereket, az arcképfelismerő rendszer használatát és a drónok detektálási rendszerét.

Innovatív jogi intézkedésnek tekinthető a jogalkotó azon döntése, hogy a sporttörvény 2019. január 1-jétől lehetővé teszi a képmás nyilvántartását a sportrendészeti rendszerben. Ez adja a jogi felhatalmazást arra, hogy a sportrendészeti nyilvántartásban szereplő arcképmás az adatbázisban szerepelhessen, amellyel majd az arcfelismerő rendszer dolgozik.

Konklúzióként pedig megállapítható, hogy rendkívül összetett rendészeti feladatot jelent a kiemelt nemzetközi sportrendezvények biztonságos lebonyolításának megszervezése és végrehajtása, amelyhez a legmodernebb technológiai vívmányok, eszközök, mint például a drón-detektálás is elengedhetetlen.

⁸ Forrás: Tóth Nikolett Ágnes: *Sportrendészet a sportigazgatás rendszerében*. Budapest Nemzeti Közszerzői Egyetem Államtudományi és Közigazgatási Kar, 2019, 13.

Dr. Fejes Péter (TE Munkaközösség, ELTE PPK) *Amikor a cérna elszakad: sportolók, sportszakemberek mint esetleges bűnelkövetők a magyar büntetőjogban* cím alatt – némi nemzetközi példalóddással is – a pályán a sportoló, sportszakember által a sportolás közben elkövetett cselekmények (verekedések, tettlegességek, bántalmazások) büntetőjogi kapcsolódásait rajzolta fel; továbbá azt ecsetelte, hogy min múlik a büntetőeljárás megindulása, megindítása a pályán elkövetett bűncselekmények vonatkozásában.

Tipikus előfordulása a garázdaság bűncselekményének a pályán a sportoló által a játékvezető – súlyos testi sértést nem eredményező – bántalmazása, például fellökése, megütése, megrúgása, ami Magyarországon az (NB III.-nál) alacsonyabb osztályokban rendszeresen előfordul, és rendszeresen büntetőeljárást is von maga után.

Garázdaság volt, amikor Csertői Aurél, a Szombathelyi Haladás edzője egy NB I-es mérkőzésen Bódog Tamást, a Videoton pályaedzőjét előzetes szóváltás és dulakodás után ágyékon rúgta; amikor Paulo Sousa, a Videoton FC edzője egy barátságos mérkőzésen Borbola Bencét, a *Nemzeti Sport* munkatársát lefejelte; de az is, amikor Zinadine Zidane, a francia válogatott játékosa a VB-döntőn az őt hergelő Marco Materazzit, az olasz válogatott játékosát lefejelte, vagy a dagesztáni Khabib Nurmagomedov és az ír Conor McGregor MMA-világ-bajnoki címmérkőzése után a nézőtéren történtek.

A labdarúgás közben okozott testi sértésért a labdarúgó csak akkor vonható büntetőjogi felelősségre, ha a testi sértés okozása szándékosan történt. A játék hevében, a labda megszerzéséért folytatott küzdelemben elkövetett szabálytalanság és ennek következményeként elszenvedett testi sértés miatt az azt okozó játékos – jogellenesség hiányában – még abban az esetben sem vonható büntetőjogi felelősségre, ha szándékosan követett el szabálytalanságot, de őt a sérülés bekövetkezéséért csak gondatlanság terheli.

Van azonban, ami – a labdarúgásban, de más sportágban is – több mint szabálytalanság, azaz bűncselekmény: Eric Cantona, a Manchester United játékosa az őt szidalmazó nézőt mellbe rúgta, majd megütötte; Patrice Evra, az Olympique Marseille játékosa az őt provokáló szurkolót fejbe rúgta; Luis Suarez megharapta Otman Bakkalt, Branislav Ivanovicsot, majd Giorgio Chiellinit; a Honvéd-Dominó–Vasas-Plaket férfi vízilabda-mérkőzésen tömegverekedés tört ki, és annak hevében a honvédos Kiss Gergelynek kettős arccsonttörést és agyrázkódást, a szintén honvédos Sugár Sándornak homlok- és Kovács Olivérnek szájsérülést okoztak.

Paulo Sousa ellen – nem garázdaság, hanem – könyűnyí testi sértés vétsége miatt büntetőeljárás indult; Eric Cantonát letartóztatták és testi sértés miatt jogerősen 120 óra közmunkára ítélték; a Honvéd-Dominó–Vasas-Plaket mérkőzésen történtek miatt súlyos testi sértés és csoportos garázdaság miatt indult büntetőeljárás; a többi eset kapcsán azonban „csak” sportfegyelmi büntetések születtek. Miért is? Nagyon leegyszerűsítve: ha a mérkőzés helyszínén van szolgálatban lévő rendőr, aki észleli a bűncselekmény elkövetését, s főleg ha ott intézkedik, akkor lesz nyomozás; ha a sértett

vagy bárki más tesz feljelentést (bejelentést), akkor is lesz nyomozás; ha azonban sem hivatalból észlelés, sem feljelentés (bejelentés) nincs, akkor nem lesz nyomozás.

A sportolótól, a sportszakembertől azonban eleve elvárt a sportszerű és példamutató magatartás, s a sportról szóló törvény elő is írja, hogy különösen tartózkodni kötelesek a büntetőjogi felelősségre vonást megalapozó magatartás(ok) kifejtésétől, elkövetésétől, a verseny, mérkőzés biztonságos megrendezését veszélyeztető, a nézők viselkedését a sportesemény rendjének fenntartása szempontjából hátrányosan befolyásoló viselkedéstől is.

A kirívó, a sporttal és annak szellemiségével össze nem illő magatartásokat a pályán a játék heve, a mérkőzés tétje, a vélt vagy valós sérelem sem indokolhatja, azokat – a sportfegyelmi szankciók mellett – következetesen büntetni kell, mind az alacsonyabb, mind a magasabb osztályokban, mint például Angliában, Eric Cantona esetében.

Prof. dr. Sárközy Tamás (TE rektori tanácsadó) *A sportvezetői felelősség az új Polgári Törvénykönyv után* című előadásának tartalma nóvumként előzetesen kiterjedt az új Polgári Törvénykönyv (Ptk.) és a hatályos sporttörvényben foglalt sportvezető fogalmi meghatározására, az ütközés feloldási lehetőségeire; a hatályos sporttörvény szerinti szűkebb értelemben vett sportvezető fegyelmi felelősségére; a polgári jogi kártérítési felelősség körében az új Ptk. által életre hívott újításokra: a kontraktuális és a deliktuális felelősség tartalmi szétválasztására; a vezető tisztségviselő felelősségére a sportvállalkozás, illetve a sportegyesület irányában az általa felróhatóan és jogellenesen okozott károkért; a vezető tisztségviselőtől eltérő felelősségi formákra, úgymint a cégvezetői felelősségre, illetve a vezető munkavállaló Munka Törvénykönyve (Mt.) szerinti felelősségére; a harmadik személynek okozott károkért való polgári jogi felelősség speciális szabályaira az alkalmazottak, a megbízottak, illetve a tagok vonatkozásában; a jogi rendelkezési módosításokra a Ptk.-ban a vezető tisztségviselő deliktuális polgárjogi felelőssége vonatkozásában; a sportvállalkozások és a sportegyesületek vezető tisztségviselőinek kártérítési felelősségére vonatkozó speciális szabályra.

3. IN MEMORIAM – SÁRKÖZY TAMÁS TELJES ELŐADÁSA

Felelősség és a sport, a sportvezetőt érintő jogi felelősség kérdése. Az általános polgári jogi és a sportjogi kártérítési felelősség között valójában nincsen tényleges különbség, mivel a vezető állású munkavállaló éppen olyan felelősséggel tartozik, mint a polgári jogi megbízási szerződés alapján eljáró vezető tisztségviselő.

Mi minősül egyáltalán kárnak? A kár a tényleges kár (*damnum emergens*), az elmaradt haszon (*lucrum cessans*), és az, ami még költségként felmerül bizonyos esetekben. Nem mind a három kárelem jöhet azonban számításba. A kártérítési jogban nincsen objektív felelősség. Akkor lehet kártérítés, tehát a kár megtérítését akkor lehet kártérítés jogcímén kérni, ha van jogellenes

magatartás és felróhatóság. Ez pedig már a felelősség rész alapvetése, a kártérítési jogban pedig nincs eredményfelelősség. A sportvezető mint vezető tisztségviselő például, amennyiben egy korlátozott felelősségű társaságnak az ügyvezetőjeként hoz meg egy döntést, amely később tévesnek minősül, akkor visszahívható sportvezetőként, amennyiben a téves döntés jelentős veszteséggel jár. A következő időszakban nem kell majd megbízást adni a számára. Jogi felelősségre vonására azonban nem kerülhet sor, mivel a jog azt polgári jogi értelemben nem ismeri el. Ennek az az oka, hogy a büntetőjoggal ellentétesen a polgári jogban a felelősség nem egyediséget jelent, mint ahogyan e követelmény a büntetőjog esetében fennáll. Az vizsgálható a polgári jogban, hogy mi az, ami tőle adott helyzetben elvárható, és mi az, amely az eshetőleges felróhatóságát megalapozza. A felelősség szempontjából nincsen különbség, mivel a vezető állású munkavállaló éppúgy nem tartozik kártérítési felelősséggel, mint a polgári jogi megbízási szerződés alapján vezető tisztséget vállaló vezető tisztségviselő.

Az új Ptk. újdonsága az, hogy szétválasztotta az ún. belső felelősséget és az ún. külső felelősséget egymástól. A külső felelősség is deliktuális felelősség. Ez jelenik meg, ha a sportvezető harmadik személynek kárt okoz (okozhatja például a sportoló számára azzal, hogy olyan sporteszközöket vesz, amelyek használatával őt sérülés érheti), ehhez gondatlansága is vezethet, vagy ő maga követi el a károkozást, vagy pedig az emberei követik el, akik az ő ellenőrzési köre alá tartoznak, mert például nem mérik le tévedésből a kajákat, és ennek következtében a versenyzők nem tudják megvédeni a világbajnoki címet, és elesnek több millió forinttól mint elmaradt haszontól. Azt, hogy a versenyzők valójában eredménnyel jártak volna, nehéz bizonyítani, azaz azt, hogy valóban megnyerték volna a versenyt, ha ez a körülmény nem merül fel.

Lehet okozni kárt a sportolónak, az edzőnek, a sportszakembernek, a játékvezetőnek és a szurkolóknak is. Ha például valaki a biztonsági előírásokat nem tartja be, ez is az ún. külső deliktuális felelősség. Ennek az alapvető szabálya pedig úgy hangzik, hogy aki kárt okoz, mégpedig jogellenesen, köteles azt megtéríteni, kivéve, ha bizonyítja kimentését – szemben a büntetőjogban, ahol mindent az ügyésznek kell bizonyítania –, itt a jogalkotó a törvényben elosztja a bizonyítási terhet, a károsultnak kell bizonyítania a jogellenes magatartást, a kár összegét és az okozati összefüggést, a károkozónak pedig meg kell próbálnia kimenteni magát. Ebből adódóan, ha egy sportvezető jogellenesen kárt okoz, akkor ki kell mentenie magát, ezt pedig úgy tudja bizonyítani, ha igazolja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható volt. Amennyiben többen vannak, tehát a testület okozza a kárt (döntésével), például egy sportvállalkozás igazgatósága okozza jogellenesen a kárt, akkor a testületi felelősség, azaz a többiek közös károkozása lép életbe. E tekintetben a bírói gyakorlat úgy alakult, hogy csak azt felel a jogellenes döntésért, aki igennel szavazott. Az pedig, aki nem igennel szavazott, azaz tartózkodott, vagy nemmel szavazott, vagy nem vett részt a szavazásban, az nem felel

a döntésért. Úgymond tartózkodás azonban nincsen, hiszen azt ilyen értelemben nemként kell figyelembe venni.

A bírói gyakorlat sajátossága, hogy nagyon erősen figyelembe veszi a károsult önhibáját is, azaz azt, a fenti példánál maradva, az adott sportoló miért nem nézte meg az adott kajákat este, miért ment el szórakozni, miért nem inkább azzal foglalkozott, hogy a mérlegelést biztosítsa, és miért nem nézte meg reggel még egyszer a kajákat.

A veszélyes üzem külön problémakörként jelenik meg a sport területén. A legfejlettebb és a leggyengébb technika is a bírói gyakorlat szerint veszélyes üzem, azaz idetartozik az ejtőernyősport, a repülősport, a motorcsónak, a motorverseny és az autósport is. Ám a csónak is veszélyes üzem. Igaz ugyan, hogy a csónakkölcsönző objektív alapon fokozottan felel, de a kajak-kenunál és a profi evezésnél nem, egy bírói döntés értelmében, mivel ott nem minősül veszélyes üzemnek ugyanaz a csónak a hozzáértésből fakadóan. A csónakkölcsönzőt tehát veszélyes üzemnek minősítik. A veszélyes üzemnél nem menthető ki valaki azáltal, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, hanem azt kell bizonyítania, hogy elháríthatatlan külső ok akadályozta.

Abban az esetben, ha egy autóversenyző autójának a kormánya tönkremegy, és az autó kivágódik a nézők közé és ott kárt okoz, akkor azért felelnie kell az üzem-bentartónak, ami ebben az esetben a sportvállalkozás vagy a sportegyesület. Ugyan elháríthatatlan volt a károkozás ebben az esetben, de belső, mert az autónak romlott el a kormánya. Amennyiben pedig a néző ugrik be, és az autóversenyző elgázolja, az kívülről jön, tehát külső a károkozás, és ebben az esetben az autóversenyző nem felel a kárért; tömören összefoglalva tehát a belső elháríthatatlanságért felel, a külső elháríthatatlanságért nem felel, ez az ún. külső deliktuális felelősség.

Más a belső felelősség kérdésköre, amikor a sportvezető a saját cégének, a sportvállalkozásnak, a sportegyesületnek okoz kárt, itt már külön szabályozás van, ez pedig újdonság, mert régen egységes szabályozás jellemezte a területet. Itt bizonyítania kell a sportvezetőnek, hogy a kárt az ő ellenőrzési körén kívül okozták. Amennyiben például egy sportvállalkozásnál sikkaszt a főkönyvelő, az az ő ellenőrzési körébe tartozik. Az, hogy lop a portás, nem tartozik az ellenőrzési körébe. Az első feladat tehát megnézni, mi tartozik az ellenőrzési körbe. Másodszor pedig azt kell vizsgálni, hogy előre lehetett-e látni a kárt, vagy nem lehetett előre látni a kárt. Itt a kontinentális terület angolszász beütésére is utalni kell. A harmadik ismérv pedig az, hogy úgy járt-e el, mint ahogy az az adott helyzetben általában elvárható volt a kár elhárítása érdekében.

Látható tehát, mivel szerződés áll fenn a sportvezető és a sportvállalkozás vagy a sportegyesület között, ez belső felelősség, amely a szerződéses kapcsolat fennállása miatt szigorúbb az általánosnál.

Hogyan is felel a sportvezető? A főszabály az az, ha egy munkavállaló vagy egy megbízott sportszerződéssel kárt okoz, azért alapvetően felel a jogi személy sportvállalkozás (kft., rt.) vagy a sportegyesület. Ami

az eredményfelelősség szabályai szerint vagy visszafordul, vagy nem. Ez alól kivétel az az eset, ha szándékosan okozza a kárt. A kérdés pedig az, hogy mire kell vonatkoznia a szándéknak. A szándéknak a téves jogellenes magatartásra kell vonatkoznia (ez a kérdéskör a sportsérüléseknél is probléma), vagy pedig arról lehet szó, hogy kifejezetten az a helyzet merül fel, hogy akarja azt, hogy kárt okozzon. Az azonban nyilvánvaló, hogy amikor a vezető tisztségviselő meghozza a döntését, alapvetően nem az a célja, hogy kárt okozzon, tehát a szándékoság bizonyítása ebben az esetben nagyon nehéz. Összegezve: a főszabály az, hogy egyetemleges felelősség, tehát sportvezetői közvetlen felelősség akkor merül fel, ha szándékosan okozza a kárt, minden más esetben pedig maga a jogi személy fog a kárért felelni.

Ebben a vonatkozásban merül fel az a kérdés, hogy ha a vezető tisztségviselő kárt okoz, akkor rögtön egyetemlegesen felel. Ez a szabályozás megszületésekor nehézséget jelentett elsősorban a nonprofit szektorban, hiszen például egy sportegyesület elnökségének a tagjai nem feltétlenül kaptak juttatást, de vezető tisztségviselőnek minősültek, ezért az új Ptk. hatálybalépését követően elkezdődött a tömeges lemondás az alapítványoknál, egyesületeknél, tartva attól, hogy teljes magánvagyonukkal felelnek, miközben sok esetben ellenérték nélkül történt a feladatellátás. Aztán a külföldi társaságok esetköre is felmerült, hiszen egy külföldi cég is mondhatta azt, ha kárt okoz az igazgatóság döntése, és a külföldi is szavazott, hogy miért őt perelik be (legyen a külföldi alelnök), nem pedig a magyar igazgatósági tagokat.

A jogalkotó visszaállította ezt a szabályt, azaz a változás azt jelentette, hogy csak abban az esetben felel a vezető tisztségviselő közvetlenül, amennyiben a kárt szándékosan okozta, a kár ebben esetben pedig nagyon nehezen bizonyítható, tehát ez a felelősség gyakorlatilag ténylegesen megszűnt.

A III. Sport és Innováció Nemzetközi Konferencia előadásainak bővebben a konferencia megjelent absztraktkötetében nézhetnek utána az érdeklődők.

A Testnevelési Egyetem Nemzetközi Kapcsolatok Igazgatóságának tájékoztatása értelmében – tekintettel a világjárvány alakulásának kiszámíthatatlanságára – a 2020 októberére tervezett IV. Sport és Innováció Nemzetközi Konferencia viszont sajnos elmarad.⁹

⁹ Forrás: <https://tf.hu/hirek/3847-elmarad-a-4-sport-es-innovacio-nemzetkozi-konferencia>.